
שומרים על קשר בחירום

מתווה לשמירה על קשר במצב חירום בגני הילדים

אגף בכיר לחינוך הגיל הרך

פברואר 2026

גננות יקרות,

בימים אלו, כשכולנו נדרשים להתמודד עם מציאות מורכבת של חירום ומלחמה, מציאות מתוחה ואתגרים בלתי צפויים - אתן שוב עומדות בחזית האנושית של העשייה החינוכית, ממשיכות לבנות שגרה עבור הילדים גם כשאין שגרה בבית או במדינה.

במציאות זו חשיבות הקשר האנושי הופכת למשמעותית אף יותר. דווקא כשהדלתות הפיזיות של הגן סגורות, ליבכן נשאר פתוח והשליחות שלכן כמחנכות ממשיכה – להיות עוגן, מקור לביטחון, ולהוות כתובת עבור הילדים והוריהם.

אוגדן זה נועד להוות עבורכן מצפן וכלי עבודה. הוא מציג את ההנחיות לעת זו ומציע דרכי פעולה לשמירה על קשר מיטיב, תומך ומכיל עם ילדי הגן ובני משפחותיהם. ההנחיות מותאמות למגבלות השעה וניתן ליישמן בדרכים גמישות ויצירתיות.

זכרו – גם ממרחק, יש לכן השפעה עצומה. מילה טובה, שיחת טלפון, פעילות קטנה כל אלה יכולים להעניק לילדים תחושת חיבור, ביטחון ותקווה.

אנו יודעות שזוהי משימה לא פשוטה, גם אתן אמהות, בנות זוג, אחיות, שכנות, אזרחיות במדינה שספוגה בכאב. ובכל זאת, מתוקף תפקידכן כנשות חינוך בגיל הרך מוצאות את הכוחות ומחזקות את החוסן האישי והחברתי של כולנו.

אנחנו כאן לצדכן, מחזקים, תומכים ומלווים.

בתקווה לחזרה מהירה לשגרה רגועה ושקטה.

אורנה פז,

מנהלת האגף בכיר לחינוך הגיל הרך וצוות האגף

מחויבות הגנת בשעת חירום - בזמן בו לא מתקיימים לימודים פיזיים:

לצוות הגן בהובלתה של מנהלת הגן תפקיד מרכזי, משמעותי ובעל השפעה על תהליכי התפתחותם המיטבית של כל אחד מילדי הגן בימים כתיקונם, על אחת כמה וכמה בזמן חירום ומשבר.

מחויבותה המקצועית של הגנת והצוות כלפי הילדים בשעת חירום מעוגנת בממדים הבאים:

1. **שמירה על קשר רציף עם כל אחד מהילדים מידי יום באמצעים מגוונים.**
2. **מעקב אחר נוכחות ילדי הגן מידי יום על פי נוהל רישום נוכחות הקבוע בחוזר המנכל.**
מומלץ להשתמש בטופס המקוון - מילוי הנוכחות המקוון הוא קל ונוח, ומבטיח מעקב רציף אחר נוכחות הילדים בגן.
למידע מפורט אודות מילוי טופס נוכחות דיגיטלי היעזרו במדריך למשתמש. כמו כן, לרשותכן הדרכה מקוונת בנושא טופס דיווח נוכחות.
3. **התאמת האמצעים לצוות הגן, לגיל הילדים, מאפייני המשפחות ואמצעי הקצה שברשותם כגון:**

- חדרים ווירטואליים
- שיחת טלפון (מתווה לשיחה טלפונית: גנת, מטפלת הורה | אהא | ילד | طفل)
- שיחות ווצאפ בוידאו
- שיחות ועידה
- הקלטות קוליות
- סרטונים וחומרים ויזואליים אחרים בשילוב ליווי קולי של צוות הגן
- מרחב קולי

4. איתור צרכים ייחודיים

- מעגלי פגיעות
 - ילדים שביתם נפגע או סביבתם נפגעה
 - ילדים שהוריהם במילואים, שירות קבע וכוחות הביטחון, עובדים חיוניים וכד'
 - ילדים המגלים צרכים רגשיים - נסיגה התפתחותית ותפקודית
 - התאמות שפה
- *** מתן מענה מותאם בהתייעצות בהתאם לצורך.

5. תמיכה רגשית בילדים וחיזוק החוסן שלהם

6. שיתוף ההורים ושמירה על קשר רציף עמם

7. מתן מענה מותאם לילדים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים

פעולות ראשונות בעת חירום ומשבר:

1. **ישיבת צוות מורחבת** – בדיקת פניות הצוות ושלומותו, העברת מסרים ועדכון במידע חשוב. מומלץ לחלק משימות לשמירה על קשר עם הילדים ולשמור על קשר אישי ורציף עם כל אחד מחברי הצוות. במידה ובגן ישנם ילדים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים - יש ליצור קשר עם הצוות המלווה ולייצר את הקשר עמם ואת הסדירות של הקשר בינם לבין הילד.
2. **יצירת קשר עם קבוצת ההורים** – לשם חיזוק תחושת השייכות, העברת מסרים המחזקים את החוסן ומגבירים את תחושת המסוגלות. בקבוצת ההורים חשוב להנגיש מידע ולהעביר תכנים המועברים אלייך ורלוונטיים לקבוצת ההורים.
3. **יצירת קשר פרטני עם כל אחד מהורי הילדים** - וקיום שיח קצר במהלכו תכירו בצרכי המשפחה בעת זו כגון: שלומות בני הבית, מעגלי פגיעות, אמצעי קצה וכל דבר אחר הרלוונטי. מומלץ לחלק את המשימה בין חברות הצוות ולקבוע לוח זמנים לסיום (יש לסיים את הקשר הפרטני במהלך היומיים הראשונים).

חשוב!

יש לפעול על פי הנחיות חוזר מנכ"ל לעניין [הורים גרושים](#), [הורים במילואים](#).

4. **מיפוי צרכי ילדים** - במידה ועלו צרכים ייחודיים של המשפחה, חשוב להתייעץ עם הצוות התומך וכיצד ניתן לסייע ובמקרה הצורך לפנות לפיקוח.

מטרות החינוך בגני ילדים בזמן חירום:

- **חיזוק תחושת השייכות והביטחון:**
לשמר את תחושת החיבור של הילד לגן, לגננת ולחבריו, ובכך לספק עוגן רגשי ותחושת יציבות בתקופה של חוסר ודאות.
- **תמיכה רגשית לילדים:**
להוות מקור לתמיכה, הכלה והקשבה עבור הילדים, תוך זיהוי מצוקות ומתן מענה מותאם.
- **שימור רצף חינוכי והתפתחותי:**
במידה ותקופת החירום נמשכת, חשוב לשמור על קשר עם עולם התוכן של הגן ולעודד פעילויות, שגרות וחוויות למידה מהנות ומשמעותיות.
- **חיזוק שיתוף הפעולה עם ההורים:**
להעצים את ההורים בתפקידם כמבוגר המשמעותי לילד בימים אלה, לספק להם כלים, ידע ותמיכה במתן מענה רגשי וחינוכי בבית.
- **איתור צרכים וסיוע פרטני:**
זיהוי צרכים הדורשים סיוע ולהעביר מידע לגורמים רלוונטיים במקרה הצורך.

עקרונות מנחים להפעלה:

1. נוכחות עקבית, מרגיעה ומשמעותית

שימרו על נוכחות קבועה ומורגשת, גם אם מרחוק. עקביות יוצרת תחושת ביטחון לילדים ולהורים.

 לדוגמה: שליחת הודעות יומיומיות, סרטונים קצרים או שיחות טלפון בשגרה מתואמת מראש.

2. גמישות והתאמה

היו קשובות לרגשות הילדים, והתאימו את אופי הקשר והמסרים למצב המשתנה ליכולת המשפחות להיענות ולאמצעי הקצה שברשותן.

 לדוגמה: גמישות באופן ובתדירות הקשר, שיח פתוח המותאם לגיל הילד.

3. פשטות ונגישות

בחרו בדרכי התקשרות פשוטות, זמינות ונגישות לכולם.

 לדוגמה: קבוצות וואטסאפ, שיחות טלפון, או כלים דיגיטליים שהמשפחות מכירות.

4. שילוב בין קשר אישי לקשר קבוצתי

הקפידו לשלב מגע אישי (שיחה פרטנית, ברכה אישית) עם פעולות קבוצתיות (מסרים לקבוצת ההורים, מפגשי זום קבוצתיים).

 לדוגמה: שיחה אישית עם ילד לצד מפגש קבוצתי חווייתי.

5. עידוד חוסן אישי ומשפחתי

שלבו מסרים, פעילויות וכלים שמקדמים חיזוק רגשי, שגרה משפחתית ותחושת מסוגלות של הילד ושל ההורים.

 לדוגמה: המלצה לפעילויות יומיומיות פשוטות שמביאות שמחה ורגיעה.

6. שיתוף ושקיפות עם ההורים

היו בתקשורת פתוחה עם ההורים, שתפו אותם במטרות והזמינו אותם להביע צרכים.

📌 לדוגמה: שיחת פתיחה עם ההורים להסבר על אופן שמירת הקשר.

7. עבודה מתוך רגישות תרבותית וחברתית

כבדו והכירו בשונות בין משפחות (שפה, תרבות, אורח חיים, רמת זמינות) והתאימו את דרכי הקשר בהתאם.

📌 לדוגמה: התאמת המסרים למשפחות שונות בשפות שונות.

8. שיתוף פעולה עם גורמי תמיכה נוספים

במידת הצורך, הוו גשר בין המשפחות לגורמי סיוע בקהילה, שירותים פסיכולוגיים, רווחה ועוד.

📌 לדוגמה: הפניה לאנשי מקצוע רלוונטיים במצבי מצוקה.

להרחבה:

חוזרי מנכ"ל:

- מענים לתלמידים שהוריהם נעדרים מהבית בשל המלחמה מפאת מילואים או שירות קבע
- הקשר בין מוסדות החינוך ובין הורים פרודים או גרושים
- נוהלי ההיערכות לשעת חירום / למצבי חירום בגן הילדים

חומרים נוספים:

- מערך חינוכי בגיל הרך בעת חירום
- מבחר קישורים הנותנים מענה למגוון צרכים טכנופדגוגיים בעת שמירה על קשר מרחוק עם ילדי הגן והוריהם